

POSTANOWIENIE

Dnia 24 czerwca 2009 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Marek Sychowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Wojciech Katner

SSN Krzysztof Strzelczyk

w sprawie ze skargi A.Ż. o wznowienie postępowania w sprawie
z powództwa A.Ż.

przeciwko N.K., S.J., G.J., Narodowemu Bankowi Polskiemu i Agencji Rozwoju
Przemysłu S.A. o odszkodowanie, zakończonego prawomocnym postanowieniem
Sądu Apelacyjnego z dnia 26 marca 2006 r., sygn. akt [...] oraz wyrokiem Sądu
Apelacyjnego z dnia 17 marca 2004 r., sygn. akt [...],

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 24 czerwca 2009 r.,

zażalenia skarżącej na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 27 sierpnia 2008 r., sygn. akt [...],

oddala zażalenie.

Uzasadnienie

Postanowieniem z dnia 27 sierpnia 2008 r. Sąd Apelacyjny odrzucił wniosek A.Ż. o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia na postanowienie z dnia 21 maja 2008 r., odrzucające skargę o wznowienie postępowania zakończonego wyrokiem tego Sądu z dnia 17 marca 2004 r. i odrzucił zażalenie wniesione przez A.Ż. na to postanowienie. Sąd Apelacyjny stwierdził, że zażalenie wniesione przez adwokata nie zostało opłacone, wobec czego stosownie do art. 130² § 3 k.p.c. podlega odrzuceniu bez wezwania o uiszczenie opłaty. Zażalenie podlega odrzuceniu także dlatego, że zostało wniesione po upływie przepisanej terminu.

W zażaleniu na postanowienie, wymienione na wstępie, A.Ż. zarzuciła „naruszenie prawa procesowego poprzez niewłaściwe, w istniejących okolicznościach faktycznych, zastosowanie art. 130² § 3 k.p.c., co skutkowało odrzuceniem skutecznie wniesionego zażalenia z uwagi na błędne pouczenie powódki, co do przysługującego jej zwolnienia od kosztów sądowych” i wniosła o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Trafny jest pogląd Sądu Apelacyjnego, że zwolnienie od kosztów sądowych obejmuje tylko to postępowanie, w którym zostało udzielone i odnosi skutek do prawomocnego zakończenia sprawy (zob. uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 kwietnia 2008 r., III CZP 6/08, OSNC 2008, nr 11, poz. 121). Rozszerzona skuteczność zwolnienia od kosztów sądowych musiałaby wynikać z przepisu szczególnego, jakim, np. w odniesieniu do postępowania egzekucyjnego, jest art. 771 k.p.c. Przepisu takiego, obejmującego postępowanie o wznowienie postępowania, jednakże nie ma. Aczkolwiek skarżąca, jako powódka w sprawie korzystała ze zwolnienia od kosztów sądowych, zwolnienie to objęło postępowanie zakończone prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 17 marca 2004 r. i nie rozciąga się na postępowanie o wznowienie tamtego postępowania. Zażalenie wniesione przez skarżącą w postępowaniu o wznowienie postępowania powinno zatem być opłacone (art. 19 ust. 3 pkt 2 u.k.s.c.), a brak opłacenia zażalenia wniesionego przez adwokata

reprezentującego skarżącą powoduje odrzucenie zażalenia, bez wzywania do uiszczenia opłaty (art. 130² § 3 k.p.c.).

Powołanie się przez pełnomocnika skarżącej, że został przez nią poinformowany o przysługiwaniu jej zwolnienia od kosztów sądowych, nie jest okolicznością usprawiedliwiającą nie opłacenie zażalenia lub brak wniosku o zwolnienie (w całości lub w części) od kosztów sądowych w postępowaniu o wznowienie. Chodzi wszakże o pełnomocnika skarżącej będącego adwokatem, ustanowionego przez sąd (art. 117 k.p.c.). Jego ustanowienie świadczy o potrzebie udzielenia skarżącej pomocy prawnej (art. 117 § 3 k.p.c.). Fakt, że wymaga ona udzielenia takiej pomocy nie pozwala na bezkrytyczne traktowanie jej twierdzeń dotyczących kwestii prawnych i powoduje, że nie powinny one bez zweryfikowania być przyjmowane za podstawę działania pełnomocnika.

Treść pouczenia z dnia 27 maja 2008 r., udzielonego przez Sąd Apelacyjny skarżącej przy doręczeniu postanowienia z dnia 21 maja 2008 r. z uzasadnieniem („strona zwolniona od kosztów sądowych w całości lub w części ma prawo zgłosić wnioski o ustanowienie dla niej pełnomocnika”), odpowiadała treści art. 117 § 1 k.p.c. w wówczas obowiązującym brzmieniu i nie oznaczała, że skarżąca w postępowaniu, w którym wydane zostało doręczane postanowienie korzysta ze zwolnienia od kosztów sądowych.

Należy dodać, że w uwzględnieniu wniosku skarżącej, Sąd Apelacyjny ustanowił dla niej adwokata postanowieniem z dnia 14 lipca 2008 r. Mógł tak uczynić bez naruszenia art. 117 § 1 k.p.c. pomimo, że skarżąca nie była zwolniona od kosztów sądowych. Wyrokiem z dnia 16 czerwca 2008 r., sygn. akt P 37/07 (Dz.U. Nr 110, poz. 706) Trybunał Konstytucyjny stwierdził mianowicie, że art. 117 § 1 k.p.c. w części obejmującej zwrot „zwolniona przez sąd od kosztów sądowych w całości lub w części” jest niezgodny z art. 45 ust. 1 oraz art. 77 ust 2 i art. 32 ust. 1 Konstytucji. Wyrok ten został ogłoszony w dniu 26 czerwca 2008 r. i w tym dniu wszedł w życie (art. 190 ust. 3 Konstytucji). Z tym więc dniem utracił moc obowiązującą art. 117 § 1 k.p.c. w części, w której Trybunał Konstytucyjny stwierdził jego niezgodność z Konstytucją. Rzeczą pełnomocnika ustanowionego przez Sąd Apelacyjny dla skarżącej było ustalenie przy wnoszeniu zażalenia -

na podstawie akt sprawy - czy skarżąca w postępowaniu o wznowienie została zwolniona od kosztów sądowych (w całości lub w części). Stwierdzenie, że skarżąca nie została zwolniona od tych kosztów w całości lub w części umożliwiłoby wniesienie opłaty od zażalenia lub złożenie wniosku o zwolnienie skarżącej od kosztów sądowych.

Sąd Apelacyjny trafnie uznał, że w zaistniałych okolicznościach brak było podstaw do przywrócenia terminu do wniesienia przez skarżącą zażalenia (art. 168 § 1 k.p.c.) i że zażalenie, jako nie opłacone, a także wniesione po upływie przepisanej terminu, podlegało odrzuceniu (art. 130² § 3 k.p.c. oraz art. 370 w związku z art. 397 § 2 k.p.c.).

Z przytoczonych względów zażalenie jest niezasadne i należało je oddalić (art. 394³ § 3 w związku z art. 398¹⁴ k.p.c.).